

א [לעיל כ"ט: 5] עין
במדו"ה הרש"י, א [ד"ה
וסכ"ל]

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אמר רבא
וכי' כדלמיתין לקמן. ג"כ
ג"ל בדפוסין:

מוסף רש"י

סליקוסתא. ע"ש שהיא
גלה למלכה ולהיות. (שבת
ז'.)

רבינו חננאל

ואם התרו בהן דברי
הכל הלב' ומורין להן
כל הקודם בהן זכה, כ"ב
הוא דאפקי חושלא וכ"ב
ארא דאפקי חליקוסתא.
מתני'. שני קדרין שהיו
מהלכין זה אחר זה ונתקל
הראשון כ"ר. אמר ר' יוחנן
לא תימי' מתני' ר' מאיר
הוא דאמי' נתקל פושע
הוא ממשום הכי חייב,
אלא אפי' רבנן דאמי'
נתקל אנוס הוא, הכא
חייב שהיה לו לעמוד
ולא עמד. ור' נחמן בר
יצחק אמ' אפי' נשבר
ואינו יכול לעמוד חייב
שהיה לו להזהיר לבאין
אחריו. ר' יוחנן אמ' כיון
שנשבר ואינו יכול לעמוד
טורד הוא להזהיר. תנן
היה בעל קורה ראשון
ובעל חבית אחרון כ"ר,
וקתני חייב דהוה ליה
להזהיר ולא הוהיר, מאי
לאו כשעמד לכתף, לתקן
המשאוי על כתיפו. ואע"פ
שהוא טורד אמרי' היה
לו להזהיר, קשיא לר'
יוחנן. ופריך כשעמד
לנח שאינו טורד, ואע"פ
שעמד ליפוש כי אמ'
לבעל החבית עמוד פטור.
ת"ש הקדרין והוגגין שהיו
מהלכין זה אחר זה ונתקל
הראשון ונפל כ"ר. ופריך
ר' יוחנן בהא נמי ואע"פ
שהיה להם לעמוד ולא
עמדו כי הוהירו זה את
זה פטורין, ודברין פטורין
הן. אמר רבא נתקל ראשון
חייב בנזקי שני בין בנזקי
גופו בין בנזקי ממונו, שני
חייב בנזקי שלישי כ"ר.

המניה פרק שלישי בבא קמא

לא

עין משפט
גד מצוה

מא א טו"ש ח"מ ס"ר
מיד סעף א כה"ג"ה:
בב ב מ"י פ"ג מהל'
טוקי ממון הלכה ח
סמו עשין סח טו"ש ח"מ
ס"י מ"ג סעף א:
גב ג ש"ע שס כה"ג"ה:
מד ד ה ר מ"י פ"ו מהל'
חובל ומזיק הלכה ח
סמו עשין ע טו"ש ח"מ
ס"י שעט סעף ב:
מה ז מ"י פ"ג מהלכות
טוקי ממון הלכה י
ועשין כמ"מ ובל"מ סמו
עשין סח טו"ש ח"מ ס"ר
מ"ג סעף ב:
מו ח מ"י שס טו"ש עס
סעף ג:
מו ט י מ"י שס טו"ש ע
סס סעף ג:

סליקוסתא. פסקולת עילורי תמרים עשו מהן שכל. ל"א שמרי
שכר תמרים ומנגנין אותן כעין יין קרוש ומאכילין לתמורים:
כשמעפיה. דלמחר הלכה ומורין כן: מופרין הוו. שהתרו כמה
פעמים בצעלים: שהיה לו לעמוד. כלומר זהכי מתקומתא מתניתין

שהיה צפילתו כדי עמידה ולא
עמד: לכסף. לתקן הקורה על
כתיפו כדרך נושאי משאוי: לפוש.
דמשונה הוא ואין רה"ר עשויה לכך:
והוגגין. מוכי כלי זכוכית: ואם מהמם
ראשון נפלו כולן. לקמן מפרש:
ה"ג

HebrewBooks.org © Moznain Publishers. No commercial use allowed.

סליקוסתא בשלמא רב אדא בר אהבה
כשמעתייה אלא רב הונא לימא הדר ביה
הנהו מותרין הוו: מתני' בשני קדרין
שהיו מהלכין זה אחר זה ונתקל הראשון
ונפל ונתקל השני בראשון הראשון חייב
בנזקי שני: גמ' אמר רבי יוחנן לא תימא
מתני' ר' מאיר היא דאמר (ב) נתקל פושע הוא וחייב אלא אפילו לרבנן
דאמרי אנוס הוא ופטור הכא חייב שהיה לו לעמוד ולא עמד רב נחמן בר
יצחק אמר אפילו תימא לא היה לו לעמוד היה לו להזהיר ולא הוהיר ורבי
יוחנן אמר כיון דלא היה לו לעמוד לא היה לו להזהיר דטרוד תנן היה
בעל קורה ראשון ובעל חבית אחרון נשברה חבית בקורה פטור ואם עמד
בעל קורה חייב מאי לאו שעמד לכתף דאורחיה הוא וקתני חייב דהוה
ליה להזהיר לא כשעמד לפוש אבל עמד לכתף מאי פטור אדתני סיפא
ואם אמר לו לבעל חבית עמוד פטור לפלוג וליתני בדידה בר"א כשעמד
לפוש אבל עמד לכתף פטור הא קמ"ל דאע"ג דעמד לפוש כי קאמר לו
לבעל חבית עמוד פטור ת"ש הקדרין והוגגין שהיו מהלכין זה אחר זה
נתקל הראשון ונפל ונתקל השני בראשון והשלישי בשני ראשון חייב
בנזקי שני ושני חייב בנזקי שלישי ואם מחמת ראשון נפלו ראשון חייב
בנזקי כולם ואם הוהירו זה את זה פטורין מאי לאו שלא היה להן לעמוד
לא כשהיה להן לעמוד אבל לא היה להם לעמוד מאי פטור אי הכי אדתני
סיפא אם הוהירו זה את זה פטור לפלוג וליתני בדידה במה דברים
אמורים שהיה להן לעמוד אבל לא היה להן לעמוד פטורין הא קמ"ל
דאע"ג דהיה להן לעמוד כי הוהירו זה את זה פטורין אמר רבא
ראשון חייב בנזקי שני בין בנזקי גופו בין בנזקי ממונו שני חייב
בנזקי שלישי בנזקי גופו אבל לא בנזקי ממונו ממה נפשך אי נתקל
פושע הוא שני נמו ליחייב אי נתקל לאו פושע הוא אפילו ראשון נמי ליפטור
ראשון

וקתני חייב. שהיה לו להזהיר אע"ג דטרוד לכתף היה לו
להזהיר וא"ת ומנליה דמשום שהיה לו להזהיר חייב דלמא
משום דמוקמינן לקמן דרמי כשלדא וחייב משום דלא ה"ל למירמיה
כשלדא וי"ל כשלדא נמי דרכו כשמכתף וא"ת אי אורחיה אמאי
הוה ליה להזהיר הא לקמן מוכח דאי
לא רמי כשלדא פטור דאיבעי ליה
לבעל חבית לאסוקי אדעתיה שמה
יעמוד בעל קורה וא"כ אפי' כשלדא
נמי ליפטור הכא דאיבעי ליה לבעל
חבית לאסוקי אדעתיה שמה יעמוד
כשלדא כיון דדרך המכתפין צדק
וי"ל כיון דלפעמים מכתף ואין מניח
כשלדא לא איבעי ליה לאזהורי וא"ת
כי מוקי לה נמי כשעמד לפוש אמאי
חייב הא כיון דאיבעי ליה לאזהורי
צמכתף צעומד לפוש נמי איבעי ליה
לאזהורי דמנא ידע אם עומד לכתף
או לפוש ופושע הוא וי"ל דמינכר
שפיר אם עומד לפוש או לכתף הלכך
כשעומד לפוש אין לאחרון לימחר
משלדא דלאו אורחיה כשלדא כשעומד
לפוש הלכך ההוא דעמד פושע הוא
אם לא זיהיר אכל כשעמד לכתף
אורחיה הוא להניח כשלדא ואין לו
להזהיר: אמר רבא ראשון חייב
בנזקי שני. לשון שני פי' בקונטרס
מפי המורה וכן נראה לר"י עיקר
והכי פירושו ראשון חייב בנזקי שני
צין בנזקי גופו צין בנזקי ממונו
דראשון ובנזקי גופו מחייב אף על
ממונו דשני דהוי אדם המזיק ובנזקי
ממונו מחייב אנוקי גופו דשני ולא על
ממונו דקדירות הראשונות הוי צור
ולא מחייב אכלים כדמפרש דראשון
ודאי פושע הוא ולפיכך חייב על נזק
שממונו עושה אכל שני לא פשע

בשלישי כל כך ומ"מ כשגוף השני הזיק אפי' בממון השלישי חייב דהיה לו לעמוד ולא עמד אכל כשהזיק ממונו של שני אפילו גופו של
שלישי פטור דלמחר ליה האי זירא לאו אנה כריתיה דה"ל מפיקר נוקי לאחר נפילת אונס מיימידי כולן פטורין על נזקי ממונו אפילו
ראשון אם הזיק ממונו אפילו את גוף השני ולא מני' אוקמה דברייתא כרבנן דאמרי נתקל אונס הוא דהוי ראשון נמי מפיקר נוקי לאחר
נפילת אונס ורבא כר"מ דלמחר נתקל פושע הוא דקי"ל דברייתא ורבא לפרש דברייתא דקדרין ווגגין קאמו להכי ליכא למימר דפליגי ובקונט'
פירש דרבא ס"ל דצין לר"מ וצין לרבנן נתקל פושע הוא ולא פליגי אלא כדמפרש נוקי אכל מכל מקום ה"ל לאוקמי ברייתא כרבנן
דאית להו מפיקר נוקי פטור ועוד דזהאומניס (ב"מ דף ע"ג: וס' 9) משמע דליכא מאן דפליגי אמאי דאוקימנא לעיל פלוגתא דנתקל פושע דקאמר
התם וקי"ל דנתקל פושע פליגי ומשני אלא אמר רבא ראשון חייב בנזקי שני צין בנזקי גופו צין בנזקי ממונו דשני והוא דהזיק בגופו
אע"ג דאנוס מדפטור דברייתא כשהזיק ראשון בממונו מ"מ חייב על שהיה לו לעמוד או להזהיר ולא עמד והזהיר אכל שני חייב בנזקי
שלישי בנזקי גופו של שלישי ולא אממונו דגוף השני הוי צור משום דאנוס יומר מן הראשון ולכן מטעם שהיה לו לעמוד לא הוי אלא צור
וראשון שאין אנוס כל כך אע"ג דבאונס זה מפטור אדם המזיק כדמשמע דזהאומניס כיון שהיה לו לעמוד ולא עמד חשיב ליה אדם
המזיק אע"פ שזה דוחק אין לחוש כיון דלא קאי מסקנא הכי אי"נ י"ל דרבא סבירא ליה דנתקל פושע כר"מ ולכך הראשון הוי אדם
המזיק ולא צור מ"מ פטור ליה דברייתא אנוקי ממונו משום דאנוס מפיקר נוקי פטור אפילו אחר נפילת פשיעה אע"ג דרבא סבר כר"מ
בהא לא סבר כר"מ ופריך הניחא לשמואל אלא לרב אמאי חשיב ליה להאי שני צור תרגמה רב אלא כגון שהזיקו כלים דכלים והשתא הדר
ציה וצא ליישב דברייתא ליישנא קמא דרבא וכולן חייבין על נזקי גופו והזיק את ממונו ופטורין על נזקי ממונו שממון הזיק את הממון
ואע"ג דנתקל פושע הוא מ"מ הוי ממונו צור ופטור על כלי שני אכל כשהזיק ממונו את הגוף הראשון חייב והשני פטור וגרס דרישא
האי זירא לאו אנה כריתיה וצאלא אמר רבא גרסינן ה"ל צור ולא מנינו צור שחייב צו את הכלים ולשון ראשון פ"ה והיא גירסת ר"ח אמר
רבא ראשון חייב צין בנזקי גופו צין בנזקי ממונו דשני כשהזיקו בגופו של ראשון כדמפרש דראשון ודאי פושע הוא לר"מ דמנפשיה
נפיל והוי אדם המזיק ולרבנן משום שהיה לו לעמוד ולהזהיר ושני חייב בנזקי גופו של שלישי אכל לא בנזקי ממונו של שלישי כדמסיק
דלגופו של שלישי מחייב דהיה לו לעמוד ולא עמד אממונו פטור דה"ל צור ולא מנינו צור שחייב צו את הכלים ופריך ראשון נמי נחשב גופו
צור ופטור על ממון השני ומשני ראשון מנפשיה נפיל וה"ל פושע לר"מ ורבנן משום דה"ל להזהיר לרב נחמן ולרבי יוחנן היה לו לעמוד
אע"ג דלרבנן ציהא אנוסין מ"מ הראשון שאין אנוס כ"כ הוי אדם המזיק מטעם שהיה לו לעמוד או להזהיר והשני שהוא אנוס יומר
אין נחשב מטעם זה כ"א צור ולפי זה הו"מ למפרך השתא הניחא לשמואל (ב) כדאמרינן לקמן מיימידי כולן חייבין על נזקי גופן
ופטורין על נזקי ממונו של נזקין וחזר צו רבא מתוך קושיא זו ותימה דלישני דגופו וממונו אמזיקין קאי וחייבין אנוקי גופו דראשון
מטעם אדם המזיק וגופו של שני משום צור ופטור אנוקי שממונו הזיק כרבנן דאמרי נתקל לאו פושע הוא והוי מפיקר נוקי לאחר
נפילת אונס אלא אמר רבא ראשון חייב צין בנזקי גופו צין בנזקי ממונו דראשון אם הזיק בגוף השני יש ספרים שכתבו בהן דהדיא
צין איתוק מגופו צין איתוק ממונו שני חייב בנזקי שלישי בנזקי גופו דשני משום שהיה לו לעמוד אכל לא בנזקי ממונו דשני דא"ל האי
זירא לאו אנה כריתיה דאנוס היה שהראשון גרס לו ליפול אכל ראשון ודאי פושע הוא ולהכי קתני דברייתא וכולן פטורין על
נוקי ממונו פי' על נזוקין שגוף הראשון נמי נחשב צור כיון שלא הזיקו צדיק וקשה כיון דפושע הוא אמאי פטור
כשגופו הזיק ממון השני ואע"פ שאין מזיק צדיק אין לו ליחשב צור דהתמן אם עמד בעל קורה חייב בחבית של חצירו אלמלא חשיב
אדם